

Observatorium
Krediet en
Schuldenlast

**VOOR EEN ALGEHELE
HERVORMING VAN DE WET
OP DE COLLECTIEVE
SCHULDENREGELING (CSR)**

Een algehele hervorming van de procedure voor collectieve schuldenregeling is broodnodig. Het Observatorium Krediet en Schuldenlast stelt vijf fundamentele onlosmakelijk met elkaar verbonden aanbevelingen¹ voor om deze procedure grondig te herzien.

1 Preventie en informatie

blz.7

A Overmatige schuldenlast voorkomen (federale bevoegdheid: armoede)

- De impact van campagnes om overmatige schuldenlast te voorkomen evalueren, niet alleen onder de volwassenen, maar ook onder de (zeer) jonge bevolking en ze zo nodig uitbreiden
- Zorgen voor een vlottere toegang tot sociale rechten.
- Toegankelijke, relevante en duidelijke informatie beschikbaar stellen van het grote publiek over diensten die hen kunnen helpen en over hun sociale rechten.

B Erop toezien dat de schuldenaar toegang heeft tot volledige informatie en nagaan dat hij de ontvangen informatie goed begrijpt (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- In een meer globale structuur een multidisciplinaire dienst oprichten, samengesteld uit vakmensen uit de sector (maatschappelijk werkers, juristen enz.) die de schuldenaar moeten bijstaan zodra de financiële problemen zich manifesteren en zolang de CSR-procedure loopt (informatie over de mogelijke aanpak van overmatige schuldenlast, de follow-up en de beëindiging van de procedure).
- De financiering van deze dienst garanderen.
- Voor het indienen van een CSR-verzoekschrift informatiesessies organiseren.
- Nagaan dat de ontvangen informatie correct wordt begrepen.

2 Procedure collectieve schuldenregeling

blz.10

A De schuldenaar tijdens de CSR-procedure gepaste sociale begeleiding bieden (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- De financiering van justitie uitbreiden om te kunnen voorzien in facultatieve sociale follow-up in het kader van de CSR-procedure.
- In de wet op de collectieve schuldenregeling een artikel opnemen dat:
 - de verzoeker de mogelijkheid biedt om vrijwillig een beroep te doen op een speciaal opgerichte dienst² van bij de indiening van het verzoekschrift, maar ook gedurende de hele procedure.
 - deze dienst toelaat om door de griffie en de schuldbemiddelaar op de hoogte te worden gehouden over de vooruitgang die in het dossier wordt geboekt en om samen te werken met de schuldbemiddelaar om de nodige informatie te verkrijgen.
 - de schuldenaar de mogelijkheid biedt om op elk moment tijdens de procedure een einde te maken aan deze sociale follow-up.

¹ Parallel met deze aanbevelingen heeft het Observatorium Krediet en Schuldenlast ook een advies over invordering geformuleerd. Dat kunt u via [deze link](#) inkijken.

² Zie pagina 9

B Zorgen voor een efficiënte en snelle procedure om geschillen tussen de schuldenaar en de gerechtelijke schuldbemiddelaar op te lossen (federale bevoegdheid: justitie)

- De schuldenaar de mogelijkheid bieden om per gewone brief of e-mail een beroep op de rechtbank te doen.
- Ervoor zorgen dat de griffie een ontvangstbewijs van zijn verzoek verstuurt.
- De schuldbemiddelaar om advies vragen en die maximum acht dagen de tijd laten om hieraan gevolg te geven.
- Voorzien in de mogelijkheid voor beide partijen om te vragen om in de raadkamer te worden gehoord.
- Een beslissing nemen binnen een termijn van maximum vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop het verzoekschrift werd ontvangen en die aan de schuldbemiddelaar en de verzoeker bezorgen.
- In dringende gevallen voorzien in kortere deadlines.

C Een sanctie opleggen wanneer geen overzicht van de bankbewegingen of jaarverslagen wordt bezorgd (federale bevoegdheid: justitie)

- Voorzien in een sanctie voor de schuldbemiddelaar die de schuldenaar niet eenmaal per jaar (op de verjaardag van de toelaatbaarheid) een overzicht van de bankbewegingen op de schuldbemiddelingsrekening bezorgt.
- Voorzien in een sanctie voor de schuldbemiddelaar die nalaat om een jaarverslag voor te leggen.
- Het gebruik van een gemeenschappelijk standaardsjabloon voor het jaarverslag voor alle schuldbemiddelaars verplichten dat is opgesteld in een duidelijke juridische taal om een goed begrip van de vorderingsstaat van zijn dossier door de schuldenaar te verzekeren.
- Justitie voldoende financieren zodat ze de follow-up van elk dossier kan verzekeren.

D De sanctie bij herroeping aanpassen (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/15 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigen :

- en de rechter laten oordelen over de duur van de sanctie opgelegd aan de schuldenaar bij herroeping. Bij deze duur wordt rekening gehouden met de ernst van de fouten.
- Voor deze sanctie wordt in een maximale termijn van vijf jaar voorzien.

E Het artikel over de vervanging van de schuldbemiddelaar wijzigen (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/17 §4 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigen en een niet-limitatieve lijst toevoegen van fouten die kunnen leiden tot de vervanging van een schuldbemiddelaar, meer bepaald:

- Het niet nakomen van verplichtingen op het vlak van registratie.
- Geen jaarverslag ingediend in de maand waarin de verjaardag van de toelaatbaarheid valt.
- Aangetoond gebrek aan activiteit.
- Geen minnelijke aanzuiveringsregeling of proces-verbaal van gebrek aan baten opgesteld binnen een termijn van een jaar (6 maanden, eenmaal hernieuwbaar), vastgelegd in artikel 1675/11 GW.
- Geen eindrapport ingediend binnen een termijn van maximaal één maand na afloop van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling.

F **Lijst van onsamendrukbare schulden wijzigen (federale bevoegdheid: justitie)**

Artikel 1675/13 §3, 3e streepje van het Gerechtelijk Wetboek als volgt wijzigen:

- *“De schulden van een gefailleerde die overblijven na de afsluiting van het faillissement wanneer de ondernemingsrechtbank het verzoek tot kwijtschelding weigerde.”*

3 **Beëindiging van de procedure**

blz.17

A **Het einde van de procedure voorbereiden en eventuele follow-up na CSR aanbieden (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)**

- In een ruimere structuur een multidisciplinaire dienst oprichten, samengesteld uit vakmensen uit de sector (maatschappelijk werkers, juristen enz.) om de schuldenaar gedurende de hele procedure bij te staan.
- In de wet op de collectieve schuldenregeling een artikel opnemen dat:
 - voorziet in de mogelijkheid voor de verzoeker om voor het aflopen van de aanzuiveringsregeling een beroep te doen op deze dienst om het einde van de procedure voor te bereiden en om follow-up na de CSR te verzekeren.
 - de verzoeker de mogelijkheid biedt om op elk moment een einde aan deze sociale follow-up te maken.
- Deze dienst voldoende financieren zodat die deze taak kan uitvoeren.
- Voorzien in een verplichte opleiding voor de professionals van deze dienst door een erkende instantie.
- Justitie voldoende financieren om aan het einde van de procedure en erna een facultatieve multidisciplinaire follow-up te kunnen aanbieden.

B **Bij herroeping de verdeling van het saldo van de bemiddelingsrekening vermelden (federale bevoegdheid: justitie)**

Artikel 1675/15 §2/1 van het Gerechtelijk Wetboek als volgt wijzigen:

- *«In geval van herroeping in overeenstemming met §1 of in het geval dat de collectieve schuldenregeling wordt beëindigd in overeenstemming met §1/1 beslist de rechter over de verdeling en de bestemming van de beschikbare sommen op de bemiddelingsrekening over alle schuldeisers van de schuldenaar, ongeacht of de schuldvordering voor of na de toelaatbaarheid is ontstaan en rekening houdend met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang en met de rangorde.»*

4 **Schuldbemiddelaar**

blz.20

A **Het tarief van de erelonen van de schuldbemiddelaar herzien (federale bevoegdheden: justitie en economie)**

- Het tarief om de erelonen, emolumenten en kosten van de schuldbemiddelaar vast te leggen, aanpassen om er alle werkelijk verrichte prestaties in op te nemen.
- Voorzien in een tarief voor consultaties, zodat de schuldbemiddelaar de verzoeker alle nodige uitleg kan geven.
- Duidelijke regels vastleggen over hoe deze kosten en erelonen mogen worden aangerekend.

A Het Centraal Register Collectieve Schuldenregeling oprichten (federale bevoegdheid: justitie)

- Financiële middelen vrijmaken om de laatste hand te leggen aan de ontwikkeling van het Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen, zodat het uiterlijk op 1 januari 2023 kan beginnen werken.
- Op 1 januari 2024 voorzien in een evaluatie van de werking van het register door een onafhankelijke instantie.

B De werking van het Centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest (CBB) verbeteren (federale bevoegdheid: justitie)

- De werking verbeteren van en meer gegevens registreren in het Centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, cessie, collectieve schuldenregeling en protesten.

Contactpersoon :

Caroline Jeanmart, directrice

c_jeanmart@observatoire-credit.be

0478.10.00.24

Het Observatorium Krediet en Schuldenlast is een vereniging zonder winstoogmerk die actief is sinds 1994. Het Observatorium is erkend als wetenschappelijke instelling door de Belgische staat.

Het Observatorium heeft twee bijzonderheden. De raad van bestuur van het Observatorium is zo samengesteld dat de objectiviteit van de studies en de acties wordt bewaakt. In de raad zijn inderdaad onder meer de kredietverstrekkers, de sector van de schuldbemiddeling, de consumentenverenigingen en het Waals Gewest vertegenwoordigd. De multidisciplinariteit van het team (een econoom, een socioloog, juristen, preventiewerkers) zorgt voor kruisanalyses in materies die vaak elders op een verkokerde manier worden aangepakt.

Inleiding

De wet op de collectieve schuldenregeling vierde in 2018 zijn 20-jarige bestaan.

In meer dan 20 jaar is deze wet niet echt geëvolueerd en slechts sporadisch gewijzigd. De weinige aanpassingen aan de wet waren uiteraard noodzakelijk, maar onvoldoende om de beoogde doelstelling echt te verwezenlijken en de belangen van de verschillende betrokken partijen (schuldenaars, schuldeisers, schuldbemiddelaars en rechtbanken) te beschermen.

Op basis van hun vele jaren ervaring wijzen de magistraten zelf³ op de valkuilen en beperkingen van de wet:

- Weinig doeltreffend door structureel gebrek aan middelen.
- Instrumentalisering van de procedure.
- Schuldeisers recupereren te weinig geld.
- Geen doelstellingen op het vlak van educatie en professionele re-integratie.
- Vervallen in oude fouten.
- ...

Het [regeerakkoord van 30 september 2020](#)⁴ kondigt tevens een evaluatie aan van de collectieve schuldenregeling (inclusief de rol van de OCMW's) en waar nodig een modernisering van de procedure. De FOD Economie hield hiervoor tussen 25 februari en 21 maart 2021 een enquête bij de personen die bij de procedure waren betrokken.

De gezondheidscrisis heeft ook de praktijken gewijzigd van de verschillende partijen die bij deze procedure zijn betrokken.

Om al die redenen is het noodzakelijk om de lacunes in de wet te onderzoeken om te proberen die op te lossen en de wet op de collectieve schuldenregeling te optimaliseren. Dat is in ieder geval de bedoeling van dit advies.

³ 34 magistraten namen deel aan een onderzoek ingesteld door het Observatorium Krediet en Schuldenlast (16 uit Franstalige arrondissementen en 18 uit Nederlandstalige arrondissementen). De respondenten hebben een verschillend aantal jaren ervaring met CSR (30% heeft minder dan 5 jaar ervaring met dergelijke zaken, 38% tussen 5 en 9 jaar en 32% 10 jaar of meer).

⁴ [Regeerakkoord van 30 september 2020](#), zie pagina 28

1

Preventie en informatie

A

Overmatige schuldenlast voorkomen

blz.8

B

Erop toezien dat de schuldenaar toegang heeft tot volledige informatie en nagaan dat hij de ontvangen informatie goed begrijpt

blz.9

A

Overmatige schuldenlast voorkomen

De drie belangrijkste oorzaken van overmatige schuldenlast⁵ zijn:

- De structurele ontoereikendheid van het inkomen om de basisbehoeften van huishoudens te dekken;
- Onvoorziene gebeurtenissen die financiële problemen kunnen veroorzaken, zoals ziekte, een echtscheiding, verlies van werk of het overlijden van een dierbare ('tegenslagen in het leven' genoemd);
- Moeilijkheden bij het beheren van een budget uit onwetendheid, onvermogen enz.

Het Observatorium stelt via zijn dienst die juridisch advies aan particulieren verstrekt, ook vast dat heel wat van deze personen met financiële problemen niet op de hoogte zijn van hun rechten en niet weten welke personen of diensten hun concreet hulp kunnen bieden. Omdat ze niet op de hoogte zijn van de aangeboden diensten, weinig of geen advies krijgen of uit het lood geslagen zijn door de complexe formaliteiten die ze moeten vervullen, reageren ze niet of te laat.

Gesubsidieerde betrokken partijen voeren over het hele grondgebied **preventieve acties** die niet alleen gericht zijn op de volwassen bevolking, maar ook op de allerjongsten. Dit om hen de nodige kennis en de vereiste kritische houding bij te brengen, zodat ze hun budget beter kunnen beheren, hun wettelijke verplichtingen begrijpen en weten over welke rechtsmiddelen ze beschikken en hun werkelijke behoeften in kaart kunnen brengen. Deze acties worden echter niet geëvalueerd. Het is dus onmogelijk om hun werkelijke impact op de bevolking te achterhalen.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheid: armoede)

- De impact van campagnes om overmatige schuldenlast te voorkomen evalueren, niet alleen onder de volwassenen, maar ook onder de (zeer) jonge bevolking en ze zo nodig uitbreiden.
- Zorgen voor een vlottere toegang tot sociale rechten.
- Toegankelijke, relevante en duidelijke informatie beschikbaar stellen van het grote publiek over diensten die hen kunnen helpen en over hun sociale rechten.

⁵ Jeanmart C., *'Les ménages en situation de surendettement : Profil, endettement et éléments déclencheurs des difficultés financières'*, Observatorium voor Krediet en Schuldenlast, december 2019

B

Erop toezien dat de schuldenaar toegang heeft tot volledige informatie en nagaan dat hij de ontvangen informatie goed begrijpt

Om de doeltreffendheid en het vlotte verloop van de CSR te verzekeren, is het essentieel om de persoon met overmatige schuldenlast vooraf te informeren over de verschillende oplossingen waarover hij beschikt.

Sommige mensen starten immers een CSR-procedure zonder te weten wat hun rechten en vooral hun plichten zijn. Een aantal ziet de procedure zelfs als een 'toverstaf' waarmee ze zich tegen hun schuldeisers kunnen beschermen en de volledige kwijtschelding van hun schulden bekomen. Nog anderen weten niet dat de schuldbemiddelaar hun middelen int.

De CSR-procedure houdt voor de schuldenaar echter een strikt kader, verplichtingen die hij moet nakomen, volledige transparantie en permanente samenwerking⁶ in.

Doorgaans krijgen personen die niet volledig werden geïnformeerd of niet alle implicaties van deze procedure correct hebben begrepen, met heel veel problemen en spanningen te maken, die zich met name uiten in wrijvingen met de schuldbemiddelaar. Soms leidt deze situatie zelfs na vele jaren tot het mislukken van de procedure en belanden deze personen opnieuw bij af.

Naar analogie met de justitiehuisen die vermoedelijke of veroordeelde daders van inbreuken multidisciplinaire hulp bieden of met de medische huizen waar een multidisciplinair team eerstelijnszorg verleent, zou het interessant zijn om na te gaan of het relevant is om een dienst op te richten die op vraag van de schuldenaar volledige informatie verstrekt en nagaat of de persoon op de hoogte is van zijn rechten, maar ook van de plichten die samenhangen met de procedure. Een dergelijke dienst zou de schuldenaar tijdens zijn CSR kunnen helpen of ervoor al in actie treden door hem te helpen zodra de eerste financiële moeilijkheden zich voordoen door permanenties in te richten om juridisch, budgettair en sociaal advies te verstrekken.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- In een meer globale structuur een multidisciplinaire dienst oprichten, samengesteld uit vakmensen uit de sector (maatschappelijk werkers, juristen enz.) die de schuldenaar moeten bijstaan zodra de financiële problemen zich manifesteren en zolang de CSR-procedure loopt (informatie over de mogelijke aanpak van overmatige schuldenlast, de follow-up en de beëindiging van de procedure).
- De financiering van deze dienst garanderen.
- Voor het indienen van een CSR-verzoekschrift informatiesessies organiseren.
- Nagaan dat de ontvangen informatie correct wordt begrepen.

⁶ Voor meer details over die verplichtingen, zie 'La médiation de dettes en question. Crédit, dettes particulières et règlement collectif de dettes', Observatorium Krediet en Schuldenlast, uitgave 2021, Politeia, p. 339 en volgende

2

Procedure collectieve schuldenre- geling

A

De schuldenaar tijdens de procedure voor collectieve schuldenregeling gepaste sociale begeleiding bieden

blz.11

B

Zorgen voor een efficiënte en snelle procedure om geschillen tussen de schuldenaar en de gerechtelijke schuldbemiddelaar op te lossen

blz.12

C

Een sanctie opleggen wanneer geen overzicht van de bankbewegingen of jaarverslagen

blz.13

D

De sanctie bij herroeping aanpassen

blz.14

E

Het artikel over de vervanging van de schuldbemiddelaar wijzigen

blz.14

F

Lijst van onsamendrukbare schulden wijzigen

blz.15

A

De schuldenaar tijdens de procedure voor collectieve schuldenregeling gepaste sociale begeleiding bieden

Eenmaal toegelaten tot CSR, ondervinden veel verzoekers problemen die te maken hebben met:

- Onvoldoende vertrouwd zijn met de procedure, hun rechten en hun plichten.
- Relatieproblemen met hun schuldbemiddelaar.
- Het opgelegde kader dat hen uiteindelijk niet bevalt.

Sommigen wenden zich dan tot een erkende schuldbemiddelingsdienst, een advocaat of een derde partij die als tussenpersoon kan optreden bij de schuldbemiddelaar, hen de nodige uitleg kan geven voor een beter begrip van hun rechten en plichten, hen kan helpen bij het financieel beheer van het leefgeld enz.

De verdiensten van juridisch-sociale samenwerking⁷ wordt op veel vlakken erkend. In het besef dat een juridisch probleem vaak gepaard gaat met sociale en administratieve problemen, zijn er de afgelopen jaren initiatieven genomen⁸⁻⁹.

Hoewel de huidige doelstelling van de wet niet in die richting¹⁰ gaat, tonen deze geïsoleerde initiatieven de noodzaak aan in de puur juridische procedure meer ruimte te laten voor een meer sociale aanpak. Door het beginsel van de menselijke waardigheid op te nemen, erkent de wetgever dat deze procedure bijzonder is. Daarom moet ze ook als dusdanig verlopen.

De gerealiseerde samenwerkingen maken het meestal mogelijk om een efficiënte procedure te garanderen door te zorgen voor een dialoog en een beter begrip van de procedure, de plichten van elke persoon, het wettelijk kader enz. en om eventuele terugvallen te voorkomen.

Maar zonder wettelijk kader, zelfs als de verdiensten van een juridische en sociale samenwerking lijken te worden aanvaard door de vakmensen in de sector, is het moeilijk om die op te zetten bij gebrek aan tijd, personeel of middelen. Aangezien de sociale dienst geen deel uitmaakt van de procedure, wordt die bovendien niet spontaan op de hoogte gehouden door de griffie of de schuldbemiddelaar over het verloop van de procedure, de hoorzittingen, de gemaakte afspraken enz.

Een dergelijke maatregel kan echter niet aan de schuldenaars worden opgelegd. Die moet berusten op een volledig engagement van alle partijen en een recht blijven dat de rechter op vraag van de schuldenaar aan alle partijen 'oplegt'. Deze begeleiding kan worden opgezet binnen een multidisciplinaire dienst¹¹ die dan door de arbeidsrechtbank zou worden gemandateerd.

⁷ Zie Handelingen van het colloquium 'De collectieve schuldenregeling, de uitdagingen van morgen', Observatorium Krediet en Schuldenlast, 22 november 2018, Brussel

⁸ Zie het voorbeeld van [Casa Legal](#).

⁹ Enkele advocaat-schuldbemiddelaars namen het initiatief om samen te werken met een schuldbemiddelingsdienst. De consultaties vinden plaats in aanwezigheid van een maatschappelijk werker. De arbeidsrechtbank van Verviers heeft ook een samenwerking opgezet met een sociale dienst die permanenties houdt voor mensen in collectieve schuldenregeling (zie '[Médiateurs de dettes et médiés : sur la même planète ?](#)', Echos du Crédit et de l'Endettement).

¹⁰ Voor een overzicht van de doelstelling die de wet voor ogen heeft, zie '[La médiation de dettes en question. Crédit, dettes particulières et règlement collectif de dettes](#)', Observatorium Krediet en Schuldenlast, uitgave 2021, Politeia, blz. 235

¹¹ Zie punt 1. b) hierboven.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- De financiering van justitie uitbreiden om te kunnen voorzien in facultatieve sociale follow-up in het kader van de CSR-procedure.
- In de wet op de collectieve schuldenregeling een artikel opnemen dat:
 - de verzoeker de mogelijkheid biedt om vrijwillig een beroep te doen op een speciaal opgerichte dienst¹² van bij de indiening van het verzoekschrift, maar ook gedurende de hele procedure.
 - deze dienst toelaat om door de griffie en de schuldbemiddelaar op de hoogte te worden gehouden over de vooruitgang die in het dossier wordt geboekt en om samen te werken met de schuldbemiddelaar om de nodige informatie te verkrijgen.
 - de schuldenaar de mogelijkheid biedt om op elk moment tijdens de procedure een einde te maken aan deze sociale follow-up.

B

Zorgen voor een efficiënte en snelle procedure om geschillen tussen de schuldenaar en de gerechtelijke schuldbemiddelaar op te lossen

Artikel 1675/14 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt hoe eventuele problemen moeten worden opgelost die tussen de schuldbemiddelaar en de schuldenaar kunnen ontstaan. «*Bij moeilijkheden die de uitwerking of de uitvoering van de regeling belemmeren of wanneer nieuwe feiten zich voordoen terwijl de regeling opgesteld wordt of die feiten de aanpassing of de herziening van de regeling rechtvaardigen, laat de schuldbemiddelaar, de arbeidsauditeur, de schuldenaar of elke belanghebbende schuldeiser, door een eenvoudige schriftelijke verklaring, die ter griffie neergelegd wordt of aan de griffie meegedeeld wordt, de zaak opnieuw voor de rechter brengen.*» Als de schuldenaar dus van oordeel is dat het leefgeld dat de schuldbemiddelaar hem toekent, hem niet toelaat om al zijn verplichtingen op een menswaardige manier na te komen, kan hij de rechtbank vragen om dit probleem op te lossen.

Heel wat schuldenaars zijn echter niet op de hoogte van dit recht en proberen op alle mogelijke manieren met de schuldbemiddelaar te onderhandelen, wat bij beide partijen tot spanningen leidt en de procedure kan doen mislukken.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheid: justitie)

Een eenvoudige, efficiënte en snelle procedure invoeren om conflicten tussen de verzoeker en de schuldbemiddelaar op te lossen:

- De schuldenaar de mogelijkheid bieden om per gewone brief of e-mail een beroep op de rechtbank te doen.
- Ervoor zorgen dat de griffie een ontvangstbewijs van zijn verzoek verstuurt.
- De schuldbemiddelaar om advies vragen en die maximum acht dagen de tijd laten om hieraan gevolg te geven.
- Voorzien in de mogelijkheid voor beide partijen om te vragen om in de raadkamer te worden gehoord.
- Een beslissing nemen binnen een termijn van maximum vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop het verzoekschrift werd ontvangen en die aan de schuldbemiddelaar en de verzoeker bezorgen.

¹² Zie blz. 9

C

Een sanctie opleggen wanneer geen overzicht van de bankbewegingen of jaarverslagen worden bezorgd

Artikel 1675/9 §1, 4° bepaalt dat: «*De schuldbemiddelaar stelt de verzoeker in staat doorlopend te worden geïnformeerd over de rekening, de verrichtingen erop en het saldo ervan.*» Concreet bezorgt de schuldbemiddelaar de schuldenaar op eenvoudig verzoek de lijst met de bankverrichtingen van de bemiddelingsrekening. Heel wat schuldenaars zijn echter niet van deze mogelijkheid op de hoogte. Andere slagen er ondanks herhaalde verzoeken niet in om een kopie van de lijst te krijgen.

Artikel 1675/17 bepaalt van zijn kant dat: «**Elk jaar**, te rekenen van de beschikking van toelaatbaarheid of telkens wanneer de rechter erom verzoekt en bij het verstrijken van de aanzuiveringsregeling, bezorgt de schuldbemiddelaar de rechter **een verslag** over de stand en de evolutie van de procedure. Het verslag beschrijft de stand van de procedure, de verrichtingen van de schuldbemiddelaar, de redenen voor de verlenging van de termijnen, de geactualiseerde sociale en financiële toestand en de toekomstperspectieven van de persoon, de stand van de bemiddelingsrekening en alle inlichtingen die de bemiddelaar dienstig acht. Daarbij wordt ofwel het overzicht van de bewegingen op de bemiddelingsrekening, ofwel het dubbel van de rekeninguittreksels gevoegd. [...] De schuldbemiddelaar bezorgt **een afschrift van het verslag aan de schuldenaar**. De schuldeisers kunnen ter plaatse of op de griffie van dat verslag kennisnemen.» In de praktijk komt het echter vaker voor dat er gedurende meerdere jaren geen verslag wordt ingediend. De schuldenaar en de schuldeisers kunnen dan niet op de hoogte worden gehouden van het verloop van het dossier.

Sommige schuldenaars begrijpen de inhoud van het verslag ook niet. Het lijkt een must om een standaardjabloon voor het jaarverslag uit te werken dat alle schuldbemiddelaars zouden moeten gebruiken en dat in een juridisch heldere taal zou moeten worden opgesteld.

Het spreekt voor zich dat deze verplichtingen van de schuldbemiddelaar een daadwerkelijke controle van de rechtbank impliceren. Omdat ze echter met een zware werklast worden geconfronteerd, beschikken sommige magistraten niet over de middelen om in elk dossier na te gaan of de verplichtingen worden nagekomen. Het is dan ook dringend noodzakelijk om justitie voldoende te financieren, zodat iedere rechtbank over het vereiste aantal griffiers en magistraten beschikt om haar dossier goed te kunnen beheren.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheid: justitie)

- Voorzien in een sanctie voor de schuldbemiddelaar die de schuldenaar niet eenmaal per jaar (op de verjaardag van de toelaatbaarheid) een overzicht van de bankbewegingen op de schuldbemiddelingsrekening bezorgt.
- Voorzien in een sanctie voor de schuldbemiddelaar die nalaat om een jaarverslag voor te leggen.
- Het gebruik van een gemeenschappelijk standaardjabloon voor het jaarverslag voor alle schuldbemiddelaars verplichten dat is opgesteld in een duidelijke juridische taal om een goed begrip van de vorderingsstaat van zijn dossier door de schuldenaar te verzekeren.
- Justitie voldoende financieren zodat ze de follow-up van elk dossier kan verzekeren.

D

De sanctie bij herroeping aanpassen

Artikel 1675/15 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in de volgende gevallen in de mogelijkheden om de procedure te herroepen:

1. De verzoeker heeft onjuiste stukken ingediend met de bedoeling het voordeel van de procedure van collectieve schuldenregeling te verkrijgen of te behouden.
2. De verzoeker komt zijn verplichtingen niet na, zonder dat zich nieuwe feiten voordoen die de aanpassing of herziening van de regeling rechtvaardigen.
3. De verzoeker heeft onrechtmatig zijn lasten verhoogd of zijn baten verminderd.
4. De verzoeker heeft zijn onvermogen bewerkt.
5. De verzoeker heeft bewust valse verklaringen afgelegd.

De sanctie bij herroeping is dat de verzoeker gedurende vijf jaar geen nieuw verzoek tot collectieve schuldenregeling mag indienen, ongeacht de door de rechtbank aangevoerde reden.

In sommige gevallen is deze sanctie echter bijzonder zwaar. Sommige schuldenaars zijn immers zo verward door hun financiële, familiale en sociale problemen dat ze in een collectieve schuldenregeling stappen zonder er klaar voor te zijn, wat tot een herroeping kan leiden. Wanneer ze dan uiteindelijk twee jaar na het herroepingsvonnis er toch klaar voor zijn, moeten ze wachten tot de termijn van vijf jaar is verstreken voor ze opnieuw toegang tot de procedure hebben.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/15 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigen:

- en de rechter laten oordelen over de duur van de sanctie opgelegd aan de schuldenaar bij herroeping. Bij deze duur wordt rekening gehouden met de ernst van de fouten.
- Voor deze sanctie wordt in een maximale termijn van vijf jaar voorzien.

E

Het artikel over de vervanging van de schuldbemiddelaar wijzigen

Artikel 1675/17 §4 voorziet in de mogelijkheid voor de rechter om ambtshalve of op verzoek van een van de belanghebbenden de schuldbemiddelaar – alleen wanneer dit absoluut noodzakelijk blijkt – te vervangen.

Er is echter niet voorzien in een sanctie wanneer de schuldbemiddelaar de verplichtingen die de wet hem oplegt, niet nakomt. Een toetsing van de jurisprudentie leert dat het uiterst zeldzaam is dat de rechter een schuldbemiddelaar vervangt.

Het lijkt ons noodzakelijk om te voorzien in gevallen waarin een dergelijke vervanging moet worden overwogen en minstens voor de hierna vermelde nalatigheden.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/17 §4 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigen en een niet-limitatieve lijst toevoegen van fouten die kunnen leiden tot de vervanging van een schuldbemiddelaar, meer bepaald:

- Het niet nakomen van verplichtingen op het vlak van registratie.
- Geen jaarverslag in de maand waarin de verjaardag van de toelaatbaarheid valt.
- Aangetoond gebrek aan activiteit.
- Geen minnelijke aanzuiveringsregeling of proces-verbaal van gebrek aan baten binnen een termijn van een jaar (6 maanden eenmaal hernieuwbaar) vastgelegd in artikel 1675/11 GW.
- Geen eindrapport ingediend binnen een termijn van maximaal één maand na afloop van de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling.

F

Lijst van onsamendrukbare schulden wijzigen

Ter herinnering: de CSR is bedoeld om de schuldenaar een nieuwe start te laten maken dankzij een gezonde financiële situatie. Een aantal van de schulden van de schuldenaar wordt echter als onsamendrukbaar beschouwd: ze kunnen met andere woorden niet het voorwerp uitmaken van een schuldkwijtschelding door de rechter. Deze schulden maken deel uit van de aanzuiveringsregeling en moeten aan de schuldeisers worden terugbetaald. Als de aanzuiveringsregeling niet toelaat om al deze schulden af te betalen, blijven die na het aflopen van de procedure bestaan.

Er zijn vier soorten onsamendrukbare schulden. De eerste drie worden vermeld in artikel 1675/13, §3 van het Gerechtelijk Wetboek. Het gaat om de volgende schulden:

1. de onderhoudsgelden;
2. de schulden die een schadevergoeding inhouden, voor het herstel van een lichamelijke schade veroorzaakt door een misdrijf;
3. de schulden die overblijven na een faillissement.

De laatste categorie van zogenaamde onsamendrukbare schulden berust niet op het Gerechtelijk Wetboek, maar op artikel 464/1 §8 van het Wetboek van Strafvordering dat bepaalt dat strafrechtelijke boeten enkel kunnen worden kwijtgescholden door een koninklijk genadeverlening. De rechtspraak bevestigt dat dit artikel ook van toepassing is op de CSR-procedure¹³.

Hoewel de bedoeling van de wetgever voor drie van deze schulden begrijpelijk is, roept de onmogelijkheid om de schulden die na de sluiting van het faillissement zijn overgebleven, te wissen, vragen op, met name sinds de hervorming die het begrip verschoonbaarheid heeft vervangen door dat van kwijtschelding¹⁴.

In het kader van de faillissementsprocedure heeft de gefailleerde natuurlijke persoon immers de mogelijkheid om de ondernemingsrechtbank te verzoeken om over te gaan tot het kwijtschelden¹⁵ van zijn professionele en particuliere schulden. Dit verzoek moet worden ingediend binnen drie maanden na het faillissementsvonnis. Tenzij een schuldeiser of curator bezwaar maakt, wordt de

¹³ 'La médiation de dettes en question. Crédit, dettes particulières et règlement collectif de dettes', Observatorium Krediet en Schuldenlast, uitgave 2021, Politeia, blz. 382 en volgende

¹⁴ [Wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX 'Insolventie van ondernemingen', in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhavingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht.](#)

¹⁵ Artikel XX.173 WER

kwijtschelding automatisch toegestaan.

Hoewel dit eenvoudig lijkt voor iemand die aangifte van faillissement doet, is het niet hetzelfde voor iemand die door een schuldeiser of door het openbaar ministerie voor een faillissement wordt gedagvaard. In dat geval zal hij er niet noodzakelijk op attent worden gemaakt dat hij zijn verzoek tot kwijtschelding verplicht moet indienen binnen de - relatief korte - termijn van 3 maanden na de datum van de uitspraak van het faillissement. Bij gebrek aan een verzoek of bij een laattijdig ingediend verzoek kan de rechtbank de kwijtschelding echter niet toestaan.

De gefailleerde schuldenaar kan dan in het kader van een CSR geen schuldenkwijtschelding bekomen. Dit gevolg is relevant wanneer de ondernemingsrechtbank om legitieme redenen (bv. bij een frauduleus faillissement) weigerde om de kwijtschelding toe te staan. In het geval de gefailleerde vergeet om het verzoek in te dienen, het te laat indient of niet weet dat hij de kwijtschelding van zijn schulden kan aanvragen, is de sanctie bijzonder zwaar en onrechtvaardig.

Onlangs boog het Grondwettelijk Hof zich over de kwestie¹⁶ en concludeerde dat dit artikel ongrondwettelijk was: de gefailleerde natuurlijke persoon die niet binnen de vervaltermijn van drie maanden na publicatie van het faillissementsvonnis een verzoek tot kwijtschelding van het schuld-saldo indient, verliest onherroepelijk het recht op deze kwijtschelding.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/13 §3, 3e streepje van het Gerechtelijk Wetboek als volgt wijzigen:

- *«De schulden van een gefailleerde die overblijven na de afsluiting van het faillissement wanneer de ondernemingsrechtbank het verzoek tot kwijtschelding weigerde.»*

3

Beëindiging van de procedure

A

Het einde van de procedure voorbereiden en eventuele follow-up na CSR aanbieden

blz.18

B

De verdeling van het saldo van de bemiddelingsrekening

blz.19

A

Het einde van de procedure voorbereiden en eventuele follow-up na CSR aanbieden

Net zoals het essentieel is om u voor te bereiden op de start van de procedure¹⁷, is het essentieel om de schuldenaar de mogelijkheid te bieden om na de procedure follow-up aan te bieden als hij daar behoefte aan heeft.

Als de procedure afloopt, moeten heel wat schuldenaars:

- rondkomen met onvoldoende inkomen;
- zelf opnieuw hun budget beheren zonder dat ze daarop voorbereid zijn;
- het hoofd bieden aan schuldeisers die – ondanks de toegekende kwijtschelding van de schulden – toch proberen om het saldo van hun schuld terug te vorderen;
- blijven afrekenen met een schuldenlast die uit onsamendrukbare schulden bestaat die in het kader van de procedure niet werden kwijtgescholden.
- ...

Heel wat problemen die verklaren waarom de rechtbanken worden geconfronteerd met de problematiek van de terugval. Op basis van een onderzoek verricht door het Observatorium¹⁸, schatten we het risico om opnieuw een beroep te moeten doen op CSR in op **10%**¹⁹, ook al is de aanzuiveringsregeling tijdens de eerste procedure helemaal doorlopen.

Om een ‘fresh start’ te garanderen, is het belangrijk om de schuldenaar de mogelijkheid te bieden om een sociale en juridische follow-up te krijgen. Dit impliceert noodzakelijkerwijs een herwaardering van de sociale sector en van justitie door hen bijkomende financiële middelen te geven.

Naar analogie met de Justitiehuzen die vermoedelijke of veroordeelde daders van inbreuken multidisciplinaire hulp aanbieden, lijkt het een must om een dienst op te zetten die op verzoek van de schuldenaar professionele bijstand kan bieden aan mensen die hun CSR-procedure hebben afgerond.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- Binnen een ruimere organisatie een multidisciplinaire dienst oprichten, samengesteld uit vakmensen uit de sector (maatschappelijk werkers, juristen enz.) om de schuldenaar gedurende de hele procedure bij te staan.
- In de wet op de collectieve schuldenregeling een artikel opnemen dat:
 - voorziet in de mogelijkheid voor de verzoeker om voor het aflopen van de aanzuiveringsregeling een beroep te doen op deze dienst om het einde van de procedure voor te bereiden en om follow-up na de CSR te verzekeren.
 - de verzoeker de mogelijkheid biedt om op elk moment een einde aan deze sociale follow-up te maken.
- Deze dienst voldoende financieren zodat die deze taak kan uitvoeren.
- Voorzien in een verplichte opleiding voor de professionals van deze dienst door een erkende instantie.
- Justitie voldoende financieren om aan het einde van de procedure en erna een facultatieve multidisciplinaire follow-up te kunnen aanbieden.

¹⁷ Zie punt 2. a).

¹⁸ Jeanmart C., Thibaut S., ‘Tussen succes, afhaken en hervallen. De CSR: enkele cijfers, enkele ervaringen?’, in Handelingen van het colloquium ‘De collectieve schuldenregeling, de uitdagingen van morgen’, Observatorium Krediet en Schuldenlast, 22 november 2018, Brussel, blz. 21

¹⁹ Op 76% van de personen voor wie de procedure voor collectieve schuldenregeling werd afgerond.

B

De verdeling van het saldo van de bemiddelingsrekening

De verdeling van het saldo van de bemiddelingsrekening bij herroeping is een vraag die veel inkt heeft doen vloeien door de onnauwkeurige formulering van artikel 1675/15 §2/1 van het GW²⁰.

De vraag ging vooral over de privileges van de schuldeisers. Moet na afloop van de procedure het saldo van de rekening worden verdeeld onder alle schuldeisers of alleen onder degenen die aan de procedure hebben deelgenomen en moet er rekening worden gehouden met de privileges of moet dit pondspondsgewijs gebeuren?

Onlangs hebben het Grondwettelijk Hof²¹ en het Hof van Cassatie²² deze kwestie definitief beslecht:

- De bedragen moeten worden verdeeld over alle schuldeisers, ongeacht of hun vordering voor of na de beschikking van toelaatbaarheid is ontstaan.
- Bij de verdeling moet rekening worden gehouden met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang en met de rangorde.

Deze rechtspraak moet enkel nog in artikel 1675/15 van het Gerechtelijk Wetboek worden opgenomen.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

Artikel 1675/15 §2/1 van het Gerechtelijk Wetboek als volgt wijzigen:

- *“In geval van herroeping in overeenstemming met §1 of in het geval dat de collectieve schuldenregeling wordt beëindigd in overeenstemming met §1/1 beslist de rechter over de verdeling en de bestemming van de beschikbare sommen op de bemiddelingsrekening over alle schuldeisers van de schuldenaar, ongeacht of de schuldvordering voor of na de toelaatbaarheid is ontstaan en rekening houdend met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang en met de rangorde.”*

²⁰ *“In geval van herroeping overeenkomstig § 1, of in het geval dat de collectieve schuldenregeling wordt beëindigd overeenkomstig § 1/1, beslist de rechter gelijktijdig over de verdeling en de bestemming van de bedragen die beschikbaar zijn op de bemiddelingsrekening.”*

²¹ Arrest nr. 4/2020 van 16 januari 2020

²² Arrest nr. S.19.0092.F / 1 van 14 september 2020

4

Schuldbe- middelaar

A

Het tarief van de erelonen van de schuldbemiddelaar herzien

blz.21

B

Een enkel memorandum van de schuldbemiddelaar opstellen

blz.22

A

Het tarief van de erelonen van de schuldbemiddelaar herzien

De kosten en erelonen die door de schuldbemiddelaar kunnen worden gevorderd, zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 18 december 1998. Ze zijn vastgesteld op basis van forfaitaire vergoedingen en zijn sinds hun inwerkingtreding nooit aangepast. Ze werden sinds 2018 niet meer geïndexeerd.

Het koninklijk besluit voorziet enkel in de volgende posten:

- forfaitaire basisvergoeding voor de minnelijke fase;
- handelingen die verband houden met overschrijvingen;
- jaarlijkse forfaitaire vergoeding voor de follow-up en het verslag;
- herziening van de regeling of herroeping;
- schriftelijke verklaring die aanleiding geeft tot een vonnis;
- zitpenning voor het bijwonen van een hoorzitting;
- diverse kosten (briefwisseling, telefoon, fotokopieën, verplaatsingen).

Gelet op de problemen, inconsistenties en interpretatieverschillen van dit besluit, werden zowel in het noorden als het zuiden van het land 'memorandums' opgesteld. Die garanderen een coherente, eenduidige en unanieme interpretatie van de regels en tarieven om de erelonen en kosten vast te leggen.

Deze initiatieven tonen aan dat het absoluut noodzakelijk is om de regels die van toepassing zijn op de kosten en erelonen van de schuldbemiddelaar verder uit te werken om de praktijken in de rechtbanken op elkaar af te stemmen. Het tarief moet ook worden herzien. Het is immers niet hoog genoeg om al het werk dat de schuldbemiddelaar verricht, effectief te dekken.

Bovendien worden lang niet alle prestaties van de schuldbemiddelaar in het koninklijk besluit vermeld. Het is belangrijk om een tarief te hanteren dat de schuldbemiddelaar in staat stelt om alle informatie te verzamelen die noodzakelijk is om de procedure goed te laten verlopen:

- de consultaties: Om een procedure met succes te kunnen afronden, is het belangrijk dat de verzoeker zijn rechten en vooral zijn plichten kent. Een goede verstandhouding tussen de verzoeker en de schuldbemiddelaar zal het werk van die laatste vergemakkelijken. Daarom is het belangrijk dat de ontmoetingen tussen de schuldbemiddelaar en de schuldenaar worden vergoed, zodat de schuldbemiddelaar de nadruk kan leggen op het kader dat bij een dergelijke procedure hoort en zich ervan kan vergewissen dat de informatie correct is begrepen.
- het jaarverslag: Het lijkt ons belangrijk om één keer per jaar een ontmoeting te hebben waarbij het jaarverslag correct aan de verzoeker kan worden toegelicht. Sommige personen horen jarenlang niets van de schuldbemiddelaar en van de procedure en gaan ervan uit dat alles goed verloopt, voor ze beseffen dat het proces eigenlijk niet vordert. Die ontmoeting zou een gelegenheid zijn om de balans op te maken.
- de beëindiging van de procedure: Die moet samen met de verzoeker worden voorbereid. Vanzelfsprekend moet dat werk in dit tarief worden vergoed.
- de oprichting van het Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen (zie punt 5. a): Het werk van de schuldbemiddelaar zal hierdoor veranderen en er zullen hem nieuwe taken worden toevertrouwd (betekening van de beschikking van toelaatbaarheid aan de schuldenaar, aan de schuldeisers enz.; overdracht naar het platform van documenten die op papier of in een ander formaat worden afgeleverd enz.). Dit vereist een aanpassing van dit tarief.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheden: armoede, justitie en economie)

- Het tarief om de erelonen, emolumenten en kosten van de schuldbemiddelaar vast te leggen, aanpassen om er alle werkelijk verrichte prestaties in op te nemen.
- Voorzien in een tarief voor consultaties, zodat de schuldbemiddelaar de verzoeker alle nodige uitleg kan geven.
- Duidelijke regels vastleggen over hoe deze kosten en erelonen mogen worden aangerekend.

B

Een enkel memorandum van de schuldbemiddelaar opstellen

Sommige magistraten hebben richtlijnen uitgevaardigd voor schuldbemiddelaars in hun arrondissementen. Die hebben met name betrekking op de manier waarop uitzonderlijke budgetaanvragen worden afgehandeld, erelonen en kosten worden berekend enz.

Deze lovenswaardige initiatieven leiden echter vaak tot verschillen. Een schuldenaar wordt hierdoor anders behandeld afhankelijk van het arrondissement waarin hij zijn dossier indient.

Wat het uitzonderlijk budget betreft kunnen schuldbemiddelaars hiermee bijvoorbeeld zelf instemmen als het bedrag niet hoger ligt dan een bepaalde bovengrens. Naargelang de magistraat schommelt die bovengrens tussen 200 en 2500 euro. Sommige arrondissementen voorzien bijvoorbeeld ook in een post 'verjaardagen', terwijl andere dit stelselmatig weigeren.

Dat verschil in behandeling kan alleen worden gerechtvaardigd op basis van criteria die eigen zijn aan de persoonlijke situatie van de schuldenaar. Om gelijke behandeling te waarborgen, is het belangrijk dat in gelijke omstandigheden dezelfde aanpak geldt.

Deze regels moeten worden afgestemd en er moet een gemeenschappelijk memorandum voor alle gerechtelijke arrondissementen komen om verschillen in behandeling te voorkomen.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

Een enkel memorandum voor alle schuldbemiddelaars in het land opstellen.

5

Gegevensre- gistratie

A

**Het Centraal Register Collectieve Schuldenre-
gelingen oprichten**

blz.24

B

**De werking verbeteren van het Centraal be-
stand van berichten van beslag, delegatie,
overdracht, collectieve schuldenregeling en
protest (CBB)**

blz.25

Het Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen oprichten

In 2016 heeft de wetgever de artikelen 1675/20 en volgende over het oprichten van een Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen toegevoegd. Dit platform is naar analogie met Regsol voor ondernemingen bedoeld om de CSR-procedure te digitaliseren en uitwisselingen van informatie tussen de rechtbank, de griffie, de schuldeisers en de verzoeker te vergemakkelijken.

Meer dan vier jaar later is dit register bij gebrek aan financiële middelen nog steeds niet operationeel. De inwerkingtreding is meerdere malen uitgesteld. Als huidige datum is 1 januari 2022 vastgesteld. Die kan echter wegens geen vorderingen met het project nog een keer worden uitgesteld.

Het vooruitzicht van digitalisering schrikte sommigen af vanwege de digitale kloof bij een deel van de bevolking en vele verschillende diensten voor schuldbemiddeling. Een [recent onderzoek](#) uitgevoerd door de UCLouvain stelt dat 40% van de bevolking zich in een situatie van digitale kwetsbaarheid bevindt (geen of weinig toegang en gebruiksmoeilijkheden). De gezondheidscrisis heeft het echter mogelijk gemaakt om de positieve punten van een digitaal systeem in de verf te zetten. Volgens een onderzoek van het Observatorium²³ wezen sommige schuldbemiddelaars, advocaten en DSB immers op:

- het gemak waarmee informatie tussen henzelf en de schuldeisers kon worden uitgewisseld;
- het eenvoudigere beheer van dossiers;
- de tijdswinst en de toename van de efficiëntie.
- ...

Om te streven naar een inclusief gebruik van dit platform, is het belangrijk om een intuïtieve en didactische tool aan te bieden en te zorgen voor een grote gebruiksvriendelijkheid.

Het gebruik van het platform is verplicht voor de rechtbank, de griffie, de schuldbemiddelaar en de professionele schuldeisers. Het is facultatief voor de verzoeker en voor particuliere schuldeisers, zodat zij 'zoals vroeger' kunnen blijven werken. Zo kunnen ze het verzoekschrift op de griffie blijven indienen, een uitzonderlijk budget per brief aanvragen of per brief een aangifte van schuldvordering naar de schuldbemiddelaar sturen.

De oprichting laat ook toe om te beschikken over een gemeenschappelijk model voor een verzoekschrift tot collectieve schuldenregeling. Alle schuldenaars moeten dezelfde inlichtingen verstrekken. Het platform laat ook toe om sterk te besparen op portkosten verbonden aan de procedure, nu goed voor een uitgave van 3,6 miljoen euro per jaar²⁴.

Tot slot is het aangewezen om de werking van dit register na een jaar gebruik te evalueren om het eventueel aan te passen. Die evaluatie moet gebeuren door een neutrale en onafhankelijke instantie die met alle betrokken partijen kan overleggen: allerhande schuldeisers, schuldbemiddelaars, schuldenaars, magistraten en griffiers.

AANBEVELINGEN (federale bevoegdheid: justitie)

- Financiële middelen vrijmaken om het Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen op te richten zodat het uiterlijk op 1 januari 2023 kan beginnen werken.
- Op 1 januari 2024 voorzien in een evaluatie van de werking van het register door een onafhankelijke instantie.

²³ Jeanmart C. en McGahan E., 'L'impact de la crise sur le secteur de la médiation de dettes – Acte 2. Du déconfinement au reconfinement', Observatorium Krediet en Schuldenlast, januari 2021

²⁴ Van Gils, X., 'Règlement collectif de dettes : l'inertie coûte cher à l'Etat', in Tribune nr. 178, augustus 2020, Avocats.be

B

De werking verbeteren van het Centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest (CBB)

Vandaag wordt informatie over de CSR-procedure in drie databanken geregistreerd: het gemeenschappelijk informaticasysteem van de arbeidsrechtbanken en -hoven (ARTT), de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (CKP) en het Centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest (CBB)²⁵. Aan deze bestaande databanken moet een Centraal Register Collectieve Schuldenregelingen worden toegevoegd (zie hiervoor)²⁶.

Artikel 1390quater van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de schuldbemiddelaar het FCA de volgende informatie bezorgt:

1. de datum van herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid;
2. de datum van de beslissing tot vervanging van de schuldbemiddelaar en de identiteit van de verva gende schuldbemiddelaar;
3. bij een minnelijke aanzuiveringsregeling: de datum van de beslissing waarbij akte wordt genomen van het gesloten akkoord, de datum waarop het proces-verbaal aan de rechter wordt bezorgd, de einddatum van de aanzuiveringsregeling en de datum van herroeping van de aanzuiveringsregeling;
4. bij een gerechtelijke aanzuiveringsregeling: de datum van de beslissing waarbij de gerechtelijke aanzuiveringsregeling wordt opgelegd, de datum van de beslissing tot verwerping van het verzoekschrift, de einddatum van de aanzuiveringsregeling en de datum van herroeping van de aanzuiveringsregeling;
5. bij volledige kwijtschelding van schulden: de datum van de beschikking en de datum van herroeping ervan.

In de praktijk stelden we in 2016 vast dat «slechts 60% van de schuldbemiddelaars geregistreerd/geactiveerd waren²⁷, wat betekent dat iets meer dan 700 schuldbemiddelaars hun verplichtingen niet nakwamen.»²⁸ Intussen werden maatregelen genomen om dit probleem aan te pakken. In 2019²⁹ stelde de CSR-commissie van het bij het CBB opgerichte Beheers- en toezichtscomité vast, dat er ondanks alles nog steeds veel tekortkomingen en inconsistenties zijn in de gegevenscodering van de bestanden 'collectieve schuldregeling' bij het CBB.

Bovendien stellen we ook vast dat er geen follow-up is van het invoeren van gegevens: aanzuiveringsregelingen, hun einddatum, een verwerping, een herroeping enz. worden niet geregistreerd.

De in het BCC geregistreerde gegevens worden echter wel doorgegeven aan de CKP en aan de Kansspelcommissie (KSC). Als de gegevens van het CBB onjuist of onvolledig zijn, zijn degene die bij de CKP en de KSC worden geregistreerd dit ook. Bovendien is het voor de schuldenaar verschrikkelijk ingewikkeld om ze zelf te laten aanpassen.

Dit gedeeltelijke gebruik van de bestanden vormt een probleem voor de schuldenaars die zo voor onbepaalde tijd geregistreerd blijven, ook als hun procedure al afgelopen kan zijn.

AANBEVELING (federale bevoegdheid: justitie)

De werking verbeteren van en meer gegevens registreren in het Centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, cessie, collectieve schuldenregeling en protesten.

²⁵ Handelingen van het colloquium, blz. 71

²⁶ De inwerkingtreding werd opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2022.

²⁷ We verwijzen de lezer naar [de jaarverslagen van het Beheers- en toezichtscomité van het CBB](#).

²⁸ Handelingen van het colloquium, blz. 74

²⁹ Laatste beschikbare verslag

Observatorium voor Krediet en Schuldenlast

Adres : Château de Cartier, Place du Perron, 38, 6030 Marchienne-au-Pont

Tel : 071/33.12.59 - **Fax :** 071/32.25.00

Algemeen email : info@observatoire-credit.be

Website : <http://www.observatoire-credit.be>

Ondernemingsnr. : 0452.320.403 – RPM Hainaut (afd. Charleroi)

IBAN : BE91 0682 4452 2576

Verantwoordelijk uitgever : Vincent MAGNEE